

Leto: II.

Maribor, sobota 26. februarja 1921

Številka: 46.

Sklep veleposlaniške konference o severni meji. Ustavno delo. Muslimani. Aretirani rovarji. Turške zahteve. Dr. Simons o odškodnini.

Protestni shod

proti protidržavnemu gibanju in pisanju ter proti klerikalni gonji zoper uporabo sokolskega telovadnega sistema v naših šolah sklicuje mariborska organizacija Jugoslovenske Demokratske Stranke za nedeljo 27. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliko dvorano Narodnega doma. Manjkali ne sme noben zaveden in napreden Jugosloven!

Klerikalizem.

(K nedeljskemu protestnemu shodu.)

Maribor, 25. februarja.

Ako hočemo razumeti klerikalizem, a predvsem njegovo sedanjost gonjo proti državi in proti srbskemu delu našega naroda, potem moramo najprej vedeti, kaj je pravzaprav klerikalizem. Na to vprašanje se da čisto na kratko odgovoriti: Klerikalizem je stremenje cerkvenih katoliških knezov po duhovni in politični nadoblasti sveta. Njegovo delo med poedinimi narodi, v poedinih državah, deželah, okrajih in krajih pridobiti duhovno in politično nadoblast. To delo izvršujejo škofi potom svojih podrejenih dekanov, župnikov in kaplanov. Škofi pa so podrejeni vrhovnemu voditelju, to je rimskemu papežu. Njegov cilj je, vreči vse države in njihove posvetne vlade ter jih združiti v eno samo državo, kateri bi načeloval rimski papež, poedine dele države pa njemu podrejeni kardinali, škofi in duhovniki.

Klerikalizem je nastal v srednjem veku. Tedaj se mu je tudi res posrečilo pridobiti skoro po celi Evropi nadoblast

nad posvetnimi vladami, a rimski papež sam si je osnoval celo, popolnoma neodvisno cerkveno državo, kateri je bil duhovni in politični poglavar. V tistem času je divjal klerikalizem najbolj; pristikal je z vsemi silami na popolno zmago ter se v ta namen posluževal najbolj zločinskih sredstev, kakršnih se niti boljševidi sedaj ne poslužujejo. Svoje politične nasprotnike je preganjal, jih metal v ječe, od koder ni bilo rešitve, jih vezal na natezala, na kolesa, jih sploh nečloveško, zverinsko mučil ter tudi žive sežigal. Poleg tega pa je vodil tudi neštete vojne proti onim narodom in državam, ki se mu niso hoteli ukloniti.

Naravna posledica tega njegovega divjanja je bila reakcija. Ta se je pojavila še-le proti koncu srednjega veka. Nastali so proti njemu upori in revolucije, ki so končale komaj v novem veku. Ena največjih protiklerikalnih revolucij je bila francoska, ki je požgala cerkve in samostane ter pregnala duhovnike, redovnike ter škofo. Smrtni udarec pa mu je dalo narodno gibanje, ki se je pojavilo v sami Italiji ter izrgalo celo samemu papežu njegovo politično oblast. V svoji politični onemogli jezi je tedaj papež Pij IX. proklet Savojsce ter se zaklel, da ne sme ne on, ne nobeden njegovih naslednikov več prestopiti meje Vatikana, dokler ne dobi nazaj politične nadoblasti.

S tem je začela za klerikalizem nova doba. Bilo je treba revidirati taktiko. Ta revizija taktike se je izvršila na ta način, da so se osnovala po vseh katoliških državah klerikalne stranke, katerih namen je bil, pridobivati, ne revolucijskim, ampak politično-pravnim putem politično oblast v svoje roke. Naslednice teh klerikalnih strank so danes razne „ljudske“, krščansko-, „socijalne“ in druge stranke.

Sredi avgusta sem prevzel zagovorništvo 28 obtoženih mornarjev. Prevzel sem ta posel v veliko nevoljo majorja auditorja Wolfa, ki je imel že vse obtožence določene za vislice. Da bi se mu to lažje posrečilo, je poiskal za vse obtožence samo take zagovornike, ki so po vojaškem kazensko-pravnem redu pač lahko nastopili kot zagovorniki, ki pa niso bili po poklicu odvetniki. Edino neki nemški odvetnik, žid Deutsch, ki ni znal ne besede hrvaško, je bil tudi poklican.

Ko so moji klienti protokolarično zahtevali mene kot zagovornika, je Wolf to zahtevo kratkoma odklonil. Tej njegovi samovoljnosti je sledila ostra pritožba kakor na kabinetno pisarno tako na poveljništvo luke in konečno je XIX. kor meni dovolil, da prevzamem zagovorniško mesto.

Ko sem nastopil svoje mesto, sem ga skušal še bolj razburiti s tem, da sem namigaval, da zagovarjam kot zaupnik „Jugoslovanskega kluba“. V čast vsem zagovornikom moram reči, da se je Wolf jako motil, ko je pričakoval od svoje izbere zagovornikov kak poseben uspeh. Od Slovencev sem našel dr. Vučino, dr. Vidmarja in dvornega svetnika Brodnika

Imena so se torej spremenila, niso se pa spremenila stremjenja.

Naravno, razumljivo in logično je torej, da klerikalizem ne more biti naroden. Če se danes vsled razmer dobe odeva s krinko narodnosti, je to le taktika, ker ve, da se mu s krinko narodnosti na črnem obrazu lažje posreči uloviti kaline, ki ne poznajo ne njegovega bistva, ne cilja. Njegovo narodno in državno razpoloženje se ravna vedno le po izgledih na profit. Ako ve, da mu bo narodnost nesla, ako ve, da mu bo država torišče, kjer se bo lahko udejstvoval, kjer bodo obstojale nadé, da doseže svoj cilj — duhovno in politično nadvlado — tam je naroden in je državen; če pa nima izgledov in ve, da mu je država naravnost v napoto, potem je proti narodnosti in proti državi.

Ko je razpadala stara Avstrija, je slovenski klerikalizem vedel, da z njo razpade, če se pravočasno ne reši; in rešil se je s tem, da si je nadel krinko jugoslovenstva. Ko je ob nastanku Jugoslavije upal, da bo dobil v njej predpogoje za uresničenje svojih ciljev, je bil za njo. Bil pa je že tedaj proti dinastiji, ker se mu je zdela kot pravoslavna nevarna. Tako je že takoj 1. 1918 in 1919 pričel prvi boj za republiko. Ko pa je sedaj uvidel, da v Jugoslaviji zanj ne bo plodnega polja, da mu bo ta država naravnost v pogubo; je začel neizprosno borbo tudi proti državi sami kot taki.

Ker pa ve, da se da to našo državo razbiti najlažje na ta način, da se nahajska katoliški del naroda na pravoslavni del, se je lotil ostudne gonje proti Srbom. Da je to res, navajamo samo par stankov iz uvodnika „Straže“ od prošle srede, ki piše: „Prva epizoda ustavnega boja nam je prinesla razočaranja. Pokazala je, da pripravlja reakcionarna

iz Sarajeva. Pri kotorskem vojaškem sodišču sem se prepiral, da se je dr. Leskovar pokazal kot neustrašen zagovornik Jugoslovanov, zato sem se trudil dobiti za njega povelje za prevzete zagovorništva — vse zaman, Wolf je imel raje bančne uradnike in madžarske žide, kakor pa kakega domačina — odvetnika.

Pri mojem vstopu v pravdo je bilo v cellem že 498 obtožencev. Kot obravnavna dvorana je bila prirejena tvornica sardin v Muli pri Kotorju. Obtoženi so bili internirani na trgovski ladji, ki je bila zasidrana kakih 20 korakov od obale in prej navedene tvornice. Dvorana je bila tako velika, da je bilo prostora dovolj za vse obtožence, za vse zagovornike in tolmače, katerih je bilo kakih 40, ter seve še za sodnike.

Kazenski akt sam je bil kakor glede veličine, tako glede urejenosti sodna znamenitost. Akt je obsegal celo omaro, kljub temu je bil tako pregledno indiciran, da je bila vsakemu zagovorniku dana možnost tekom par ur se prepričati iz njega, kako se je zagovarjal v posameznih fazah obtoženi in katera priča ga sploh omenja v svoji izpovedbi. Kakšnega pomena je bila ta ureditev, si predstavi lahko samo oni, ki ve, da je

vladna klika za Slovence in Hrvate (torej katoličane) ogabno nadvlado srbskega (torej pravoslavnega) plemena.“ Ter vprašanje: — „Ali sta se borila naša velikana Krek in Strossmayer za takšno državo, v kateri naj bi igrali Slovenci in Hrvati (torej katoličani) zopet le vlogo zatiranih sužnjev?“

To je očito in ostudno hujskanje proti Srbom, kot pravoslavnim. Vendar pa, da bi zakrili svoj namen, istočasno lažejo na najostudnejši način o svoji državni zvestobi. Ista „Straža“ pravi v drugem članku, da so — katoličani državi najzvestejši elementi.

Naš klerikalizem je torej napovedal boj, ne svojim političnim nasprotnikom, ker teh je toliko, da bi jih nikoli ne zmagal in ker ve, da bi bil ta boj brezuspešen — ampak sami državi kot taki. S hujskanjem proti pravoslavnim bratom hoče razbiti državo ter s pomočjo raznih radičevskih in podobnih elementov obnoviti na njenih razvalinah bivšo državo katoliških Habsburžanov. Tu pa je potrebno, da se proti klerikalizmu postavimo v boj vsi, ki ljubimo našo državo, kakor en mož, brez ozira na strankarsko pripadnost. Klerikalizmu je treba izvitii orožje iz rok že sedaj ob začetku. Pred vsem pa je treba onemogočiti razširjanje njegovih tiskanih hujskarij.

Mi si naše s trudom in krvjo pridobljene države ne damo razbiti, pa tudi blatiiti ne. V boju za to državo bomo, če bo treba, klerikalizem tudi nasilno zadavili z istimi sredstvi kakor boljševizem.

Notranja in zunanja politika.

* Jugoslovenska muslimanska stranka se je, kakor poročajo nekateri

bilo v tej pravdi zaslišanih več kakor 2000 oseb in to včasih ena po desetkrat in o 50 in več osebah.

Ko sem jaz prečital obtožnico, sem bil odkrito rečeno neprijetno razočaran. Mislim sem namreč, da gre za kako „pošteno“ zaroto zoper državo in cesarja; v mojo veliko žalost pa sem opazil, da je bila zarota le krík po kruhu in poštenejšem ravnanju od strani oficirjev. Že sestava zarotnikov je bila prav sumljiva. Po večini so to bili Srbohrvati in Slovenci, zraven pa si našel Italijane, Madžare, Nemce in to celo iz Rajha; še par židov je bilo vmes.

Zarotniki so bili vseskozi jako inteligentni ljudje, ki so se že s svojim nastopom jako ugodno ločili od vojakov pešcey, ki so jih morali stražiti. Naravnost imponujoča je bila okolnost, da se ni našel med njimi klub 6 mesečni intenzivni preiskavi in zaslišanju ogromnega števila oseb nobeo Efišalt. Kljub najstrožjim poveljem in torturnim zasliševanjem se ni dalo popolnoma nič dognati, kako se je zarota pripravila in kdo jo je pravzaprav vodil. Govorilo se je vedno o nekem mornariškem komiteju, a nikomur se ni posrečilo dognati, kdo je bil sploh član tega komiteja. Vsaka iz-

Dr. Milan Gorišek:

Kotorska zarota.

Kot poveljnik neke autokolone sem prišel koncem aprila 1. 1918 v Kotor s poveljem, da naj takoj krenem z njo v Berat. Ker nisem bil potreben niti odlikovanj, niti malarije, sem skušal na vse mogoče načine preprečiti ta pohod, kar se mi je tako dobro posrečilo, da sem še začetkom novembra sedel v Kotoru. Od prvega dne vojne sem bil pri vseh mojih poveljnikih opisan kot politično nezanesljiv, zato se sploh nikdar nisem trudil dokazovati komu nasprotno.

Tako se je zgodilo, da sem si v Kotorju poiskal družbo samih „zaneshljivih“ oficirjev in civilistov. Seznanil sem se s Srbom dr. Džurdževićem, odvetnikom in nadporočnikom-auditorjem, ki me je prošil, da naj ustrezem prošnji nekaterih zaprtih mornarjev ter prevzamem mesto zagovornika pri glavni razpravi radi dogodkov v prvih dneh svečana 1918. Z isto prošnjo se je obrnila name odvetniška zbornica v Splitu in tako sem se bližje seznanil s „Kotorsko zaroto“.

Poročilo „Tabora“ z dne 9. februarja 1921 me je napotilo, da napišem tele vrstice.

listi odločilo, da vstopi v Pašičevo vladu, tudi, ako bi radi tega prišlo do razdora in bi nekaj članov, ki simpatizirajo z narodnim klubom izstopilo iz njihove stranke. Muslimani bi bili vstopili v vladu že preje, niso pa tega storili v glavnem radi tega, ker sedanje vladne stranke niso nikakor hotele pristati na njihove zahteve po očuvanju sedanjih historičnih bosanskih mej. Zdi pa se, da so pripravljeni muslimani sedaj popustiti tudi glede tega, stavijo le še neke posebne zahteve glede urejanja bodočih po vladnem ustavnem načrtu nameravanih oklastuj na teritoriju sedanje Bosne in Hercegovine.

*** Borba za baroško lukko.** Italijani so dvignili sedaj velikanski vihar radi baroške luke, katere pripade glasom rapalske pogodbe po razlagi samega italijanskega zunanjega ministra grofa Sforze naši državi. Proti dodelitvi baroške luke naši državi so nastopili tudi reški italijanaši, ki so sklicali v ta namen v torek posebno sejo Narodnega sveta in več protestnih shodov. Baroška luka je pristanišče Sušaka. Za Reko ni velikega pomena, postala pa bi velikanske in za Reko usodne važnosti, ako bi pripadla nam, ker bi tako pritegnila naše lahko ves promet, ter tako s svojo konkurenco čisto ubila Reko in njeno lukko. Ker pa je ta luka že po rapalski pogodbi zagotovljena nam, bo ves laški hrup, upajmo, zaman.

*** Otok Krk priklopljen k Dalmaciji.** Uradno se javlja, da je otok Krk v upravnem oziru pridružen Dalmaciji.

*** Naše čete za Reko.** Rimski listi pišejo, da je naš poslanik pri italijanski vladi pred svojim odhodom v Beograd protestiral proti prisotnosti italijanske vojske in orožništva na Reki ter stavil v imenu naše vlade zahtevo, da se tudi naše čete v istem številu dopuste na Reko kakor italijanske. Seveda hrumi in bruha rimsko in za njim vse italijansko časopisje proti tej zahtevi, ki hoče baje "oskruniti" samoodločbo Reke.

*** Pred evakuacijo Sibenika.** Italijani se pripravljajo, da zapuste Sibenik. Pridno odvažajo svoje stvari, najprej artilerijo, potem municijo in druge stvari ter končno tudi vojake. Do konca tega tedna bo odpeljano že vse razen karabinerjev, ki se bodo umaknili poslednji. Naše čete in oblasti bodo prevzele Sibenik najbrže prve dni prihodnjega tedna. Ljudstvo jim bo, kakor poročajo dalmatinski listi, priredilo veličasten slavnosten sprejem.

*** Konference v Portorose ne bo.** Vsled nenadoma nastalih ovir, kakšnih, ni znano, se je konferenca nasledstvenih držav, ki bi se imela te dni sestati v Portorose v Istri, opustila. Konferenca se bo vršila pozneje, najbrže v mesecu aprilu na Brionskih otokih pred Puljem.

povedba je pričela z značilnim stavkom: Ko se je zaslislal raz sv. Jurija zvon...

Na tej ladji je bil namreč admiral Hansa, poveljnik Kotorske flotile. Dne 1. februarja 1918 se je naenkrat ob 12. uri zaslislal zvon raz te ladje. V tem trenutku so začele peti sirene na vseh ladjah, z raven avstro-ogrsko bojne vladke se je razobesila na vseh ladjah rdeča zastava in povsod so hiteli mornarji v kabine oficirjev, ki so bili takrat pri obedu, jih razorožili in zaprli. Na ladji Sv. Jurij je hitel vojakom nasproti kapitan Zipercer, ki jim je hotel braniti vstop v obednico. Trije strelji so padli in Zipercer je ležal težko ranjen na tleh. Nato so vojaki vdrli v obednico ter razorožili kakor admiral tako vse oficirje. Obnašanje teh gospodov ni bilo ravno posebno junaško ter je imelo potem kot posledico marsikatero modro polo.

(Koniec prib.)

*** Anarhija na Kavkazu.** Boljševiki so brez vojne napovedi napadli Georgijo ter osvojili njeno glavno mesto Tiflis. Proti njim so Georgijci oborožili sicer močno vojsko, toda uspeha najbrže ne bodo imeli. Georgijski delavci proti boljševiki so naslovili na ves proletarijat sveta protest proti temu najnovejšemu boljševiškem nasilju. Koliko bo imel ta proglas uspeha je pa še bolj dvomljivo. Antantne misije, ki so se nahajale v Tiflisu, so jo še pravočasno odkurile. Istočasno pa je izbruhnila tudi v Armeniji vstaja ter so vstasi vrgli tudi sedanjo vladu, ki je pobegnila v Kontis. Zdi se, da je namen te boljševiške akcije ustrašiti Angleže radi varnosti v Perziji, Afganistanu, Beludžistanu in v Indiji.

*** Konferenca socijalističnih nezadovoljnih na Dunaju.** Mednarodna socijalistična konferenca, ki se je sestala v torek na Dunaju si je postavila za cilj, združiti vse one socijalistične stranke, ki niso zadovoljne niti z drugo, niti s tretjo internacionalo. Ta nova internacionala bi se imenovala dunajska, ali internacionala dve in pol. Konferenci prisostvujejo zastopniki avstrijskih, angleških, francoskih, jugoslovenskih, romunskih, poljskih, ruskih, nemških in nekaterih drugih socijalistov.

*** Boljševiki v Franciji.** Preiskava proti komunistom je odkrila zopet veliko obremenilnega materiala. Policija je zasledila pri Amerikan-Express-banki 200.000 frankov, ki so bili deponirani za agitacijo. Kompromitiran je baje tudi generalni tajnik „L'Humaniteja“ g. Didois.

*** Trdovraten boj sinfajnovcev.** Cuden je ta boj, ki se bije že toliko časa med angleško vladu in upornimi irskimi sinfajnovci. Sinfajnovci napadajo in pobijajo angleške vojake, orožnike in uradnike, ti se bojujejo proti njim, jih love, zapirajo, obešajo, toda vse nič ne pomaga. Sinfajnovce se ne da zatreti. Ravno kar so odkrili Angleži nov velik načrt sinfajnovcev, po katerem so nameravali podminirati več javnih poslopij po Britaniji in Skotski ter v samem Londonu. Ta boj med angleško vladu in sinfajnovci postaja že svetoven škandal in bil bi skrajni čas, da bi Angleži že enkrat rešili svojo čast s tem, da bi priznali Irski njeno politično-avtonomno svobodo.

*** Hardingova ameriška vlada.** Novi severoameriški predsednik je sestavil novo vladu, katero je razdelil tako, da postane državne tajnik Charles Hughes, zakladni minister Andre William Smolyon, vojni minister Windpate, poljedelski minister Maurice Wallace, notranji minister Albert Fall, poštni in brzojavni minister William Hays, mornariški minister Edwin Deuby, minister za delo James John Davis, minister za trgovino pa Hoewer.

Zanimivosti.

Pogovor z mrtvimi. Nedavno so poročali časopisi, da sestavlja slavnij iznajditelj Edison aparat, potom, katerega bo mogoče govoriti z mrtvimi. Spočetka je svet mislil, da gre tu zopet za navadno „časnikiarsko izmišljotino“, toda stvar je čisto drugačna in resnična. Edison se je sedaj popolnoma posvetil psihičnim raziskovanjem. V razgovoru s članom uredništva „New York Times“ je razkril svoje nazore in načrte za bodočnost. On veruje, da človeško življenje sestoji iz velike množine edinic, katere vlada kemična in fizična reakcija. Te edince so infinitizimalne in doslej se jih še nikomur ni posrečilo razkriti.

Toda one žive tudi po človeški smrti, prehajajoč morda v druga telesa, ali pa delujoč v novi formi. V moralnem smislu je človek proizvod slučaja. On je dober ali pa slab, kakršne edince se pač nahajajo v njegovem telesu. Na misel pogovora z mrtvimi je prišel za časa svetovne vojne. Tedaj je umiralo na milijone ljudi in misel na toliko izgubljenih življenj dovedla ga je do mnenja, da človek ne končuje s smrtjo svojega fizičnega življenja, ker priroda ne more biti tako okrutna kakor je okruten tiger. On sicer še ne ve, dali se mu bo v doglednem času posrečilo rešiti problem, katerega si je postavil, toda drugi bodo, ko bo on umrl, nadaljevali njegovo delo in v 20, 30, 100 ali 200 letih bo človeštvo sigurno došlo do končnega rezultata. Pri tem pa je Edison izjavil najodločnejše, da to njegovo delo nima popolnoma nikake skupnosti s špiritizmom. Mi priznavamo Edisonu vsekakor veliko duševno moč in avtoriteto, toda mislimo, da nam ne bo zameril, če v te njegove najnovejše probleme ne verujemo. Na starost se začne tudi najresnejši človek navadno pečati z najbolj naivnimi problemi in mislimo da bo najbrže tudi pri starem Edisonu tako. Sicer pa priznavamo na drugi strani, da so za zavesami, katere bo odrgnila morda komaj dalina bodočnosti, še velike in čudne tajne, o katerih danes morda še slutimo ne. Mi smo na potu spoznavanja našega lastnega bitja prehodili še majhen, jako majhen kosček.

Dnevna kronika.

— Izdaja „Tabora“. Vsled nastalih tehničnih težkoč bo list za nekaj dni izhajal mestu ob 16., ob 17. uri.

Uprava.

— Načelstvo Jugoslovenske demokratske stranke se je posvetovalo o vprašanju izenačenja plač državnih nastavljenec v vseh pokrajinah z ozirom na to, da so se draginske razmere v vseh pokrajinah države v zadnjem času skoraj izenačile. Oddalo je svojim poslane in demokratski zajednici poziv, da v tem smislu zastavi svoj vpliv in skuša čimprej doseči, da bo zadoščeno upravičenim željam drž. nastavljenec.

— Čehi o Savčiču. O pokojnem uredniku „Epohe“, Milanu Savčiču pišejo češki časopisi zelo prijazno in slavijo njegovo uspešno delovanje za čehoslovaško — jugoslovensko pobratimstvo. Jugoslavija je izgubila z njim izvrstnega časnikarja, čehoslovaška pa dragega prijatelja, katerega se bo hvaležno spominjala.

— Zenski shod proti Sokolu sklicujejo za to nedeljo mariborski klerikali v Splavarsko ulico. Gospoda iz Miha Napotnikove palače se je torej odločila nadaljevati svoje protinarodno hujkanje z vsemi nepoštenimi sredstvi. To je pač najjasnejši memento vsem resničnim narodnjakom, da z vso silo agitirajo od osebe do osebe za veličastno narodno in državno manifestacijo, ki se vrši to nedelje ob 10. uri v Narodnem domu! In ravno naše žene in dekleta naj pokažejo, da je njih mesto v Narodnem domu, ne pa v črni temni Splavarski ulici.

— Velja tudi za Maribor. (V album nekaterim odvetnikom.) Celjska „Nova Doba“ piše v zadnji številki: „Izgoni naših ljudi iz Koroške so dali naši javnosti povod za upravičeno vprašanje, kako pridejo nekateri naši slovenski odvetniki do tega, da zastopajo razne nemške stranke v stanovanjskih in izgonjskih zadevah celo proti našim stanovanjskim uradom“.

— Zakaj niso bili zaslislani? Poroča se nam: Te dni smo v „Taboru“ čitali razpravo o kolegijalnosti slovenskega odvetnika dr. Leskovarja, ki je tožil svojega tovariša dr. Irgoliča. Kak siromak v nujni zadevi bi v Mariboru gotovo ne dobil odvetnika proti odvetniku. Ali to je stvar gospodov samih. Nas v tej aferi nekaj drugega zanima. Dr. Leskovar se je namreč pred sodiščem skliceval, da so gg. Jarh, Leskovar in Weixl v seji mestnega sosveta glede v Mestni hranilnici od denarnih zavodov

deponiranih vlog izražali strah na tak način, da je doktor Leskovar njih izjavo uradno uporabil kot grožnjo, da obstoji nevarnost, da bi denarni zavodi takoj dvignili iz hranilnice 6 milijonov, če dr. Irgolič ne izroči takoj svojih poslov in ključev. Dr. Irgolič je te grožnje označil kot denuncijanstvo in laž. Čudimo se, zakaj se niso omenjeni gospodje zaslislali kot priče. Zanimivo bi bilo še danes, ako bi se javno ugotovilo, ali so ti gospodje res tako govorili, kakor dr. Leskovar trdi?

— Ščurki v Mestni hranilnici. Ni še pozabljeno, da so v noči, ko je dr. Leskovar dobil dekret za masno plačo za suho delo vladnega komisarja, črni ščurki (ščurki so navadno črni) nepriznani planili proti Mestni hranilnici, kjer so se vgnezdili tako, kakor da nameravajo večno kraljevati. Kakor pa slišimo, so v teh dneh v Beogradu iznašli izborni sredstvo zoper kraljevanje ščurkov v Mestni hranilnici. Modra pola papirja ima tako silno moč, da izginejo vsi ščurki v trenutku, ko se jim jo da — povohati.

— V tovarni za tiskovne pravde v Sodni ulici ta čas pridno kujejo za poroto tudi tiskovne pravde. Proti „Taboru“ kujejo kar dve, katerih ena se je med delom pokvarila. Izgotovljena dozaj je samo ena proti „Slovenskemu Gospodarju“, oziroma uradniku Žebotu za 12. marca. Porotnemu senatu bo to pot predsedoval dež. sod. svetnik Posega.

— Našim Nemcem se slabo godi. Poroča se nam: V noči na sredo sem imel nujno opraviti na pošti. Ze ko pridem do vogala policijskega komisarijata, zaslišim kričec ženski glas. Izprva sem mislil, da vpije ženska v silobranu po policiji. Ko pridem bližje, se le razločin, da je to visok, najvišji glas veselja pojoče ženske. Okna hiše nasproti stolnice razsvetljena... ugibal sem, če ni morda nadomestna predstava v nedeljo ponesrečenih Amakonk, ampak gledališče je vendar daleč tej hiši nasproti in zdaj, koliko bo ura? Ravno, ko sem se vprašal, bije v stolpu — ena. Oddal sem hitro pismo v poštni nabiralnik in poslušal. Glas se dviga vedno višje in višje in ko je prišel na vrhunec, tedaj ga prekine ali pa porzdravno burno ploskanje. Tedaj sem moral zopet misliti, da ima Maribor vendarle tudi nemško nočno opero. Ponočnjak, ki se je vračal najbrže domov, mi na moje vprašanje pojasni, da stanuje tam gori Nemec, ki ima zase in svojo ženko 7 sob na razpolago. Torej se našim Nemcem godi slabo? — Kakor vidite in slišite — zelo slabo. — Lahko noč!

— Naša obrt in Nem. Avstrija. Pri pregledu obrti in trgovin je lahko ugotoviti, da se nahaja mnogo imejteljev trdk, ki niso naši državljani in da se zlasti Nemško-vstrijem še v novjšem času izdajajo obrtne pravice. Tako je pri nas. V Nem. Avstriji je seveda čisto drugače. Poznamo konkretne slučaje, ko je tam živeča slovenska stranka zaprosila za podelitev obrtne koncesije, pa so jo zavrnil. Čes, kot tuje državljan nima te pravice, ker tudi v Jugoslaviji nem. avstrijski državljani ne uživajo reciprocitete. S takimi represalijami in s takimi lažmi delajo naši prijatelji onkraj meje.

— Represalije za Koroško. Kadar bo naša vlada v zadregi za posebno revanžo napram nasiljem na Koroškem, naj se spomni, da obstoji na Muli velika tovarna Greinitz, ki je sicer nacionalizirana, ampak tako, da Nemci vlečejo dobiček, mi pa delamo in vodo mo na zdravje te nacionalizacije. Vse to tega podjetja je še danes čisto v nemških rokah. Ravnatelj Norbert je pristojen v Celovec, torej bi bil za poseben slučaj primeren predmet izmenjave. Tudi inž. Einicher, Endl in delovodje Knoll so pristojni v Nem. Avstriji. —

— Tihotapska družba za nezgote sane bankovce. Ze delj časa se je opazalo, da prihaja v Dalmacijo in sploh v sosedeno ozemlje velkanska množina popolnoma novih bankovcev, na katerih se pozna, da prihajajo iz Avstrije in Madžarske. Ker se je medtem zasacilo mnogo tihotapcev teh bankovcev, je organizirana družba, ki ima svoje ljudi

posebno v Zagrebu, iznašla originalen način vtihotapljenja. Poročali smo že, da so zadnje dni pretečenega tedna v ekspresnem vlaku zasačili poleg žida, ki je skočil med voznjo iz vlaka, na tukajšnjem kolodvoru prijeli tudi drugega žida s pleteno košaro opremljeno s cevkami, v katerih so bili natlačeni tisočkronski bankovci. Tega žida je prijel komisar kolodvorske policije, Nestorovič. V soboto pa je dospela zopet taka košara kot potna prtljaga iz Dunaja določena za kolodvor Maribor na naslov Holovitsch-Mehr. Ker so bili na kolodvoru že obveščeni o prvi taki sumljivi košari, ki je bila naslovljena na Celje, se je železniškemu vslužbencu Dankotu v prtljažni shrambi ta druga košara zdela tako sumljiva, da je o tem obvestil železniški prometni urad. V tem ko so čakali kaj bo z usodo te košare, ki je prišla po noči neka ženska, ki se je potem izkazala kot galska židinja Julija Mehr, k prtljažni shrambi ter je prosila, naj ji poiščejo tako naslovljeno košaro. Delala se je nedolžno in se izgovarjala, da je to košaro prevzela v varstvo od neke znanke, ki se pelje v Zagreb, ki pa mora čakati na visum potnih listov. Po železniškem prometnem uradu opozorjena policija je gospodično Mehr prišla in ko se je košara natanko preiskala, so našli isti sistem kakor pri prvi; namreč v košaro vpletene cevke so žlezne in votle, a previdno opletene z lesom, tako na prvi pogled živ vrag ne bi sumnil, da se tu notri nahajajo mnogi stotisočaki. V tej košari je bilo za 180.000 K čisto novih stokronskih bankovcev. Policija se je v toliko prenapnila, ker je tihotapko prenaplo prijela, namesto, da bi jo bila zasledovala, kam bi se bila Mehr podala s to košaro. Toda pravijo, da so kljub tej prenapli službeni vestnosti že na sledu večje družbe, ki se skriva v Mariboru, Celju in ki ima preko Zagreba zvezo z Dalmacijo.

— **Posurovela mladina.** Prejeli smo: S prihodom lepših dni se vedno več mladine pojavlja po ulicah in igrališčih. Hitro se najde kako mesto, če tudi sredi ulice ali trga in se ga kratkotalo anektira v svoje namene. Mladina naj ima svoje veselje, naj se igra in naj poskakuje, to ji je neobhodno potrebno, a to se naj vrši ob pravem času, (ne pozno v noč) v primernih oblikah, pravi meri in na primernih prostorih. A to igranje z žogo, to beganje in kričanje po ulicah in posebnost v parku, to ni več igranje vesele mladeži, nego to je z neverjetno surovimi opazkami, kletvicami in česteh z ogabnimi izbruhi duševne popačenosti opremljeno grdo divjanje. Le stopite malo bliže, vi starši in odgojitelji, in poslušajte, kaj 8—12 letni „dečki“ govorijo; uverjen sem, da se boste zgrazali nad to do skrajne meje posurovelo mladino. A opominjaj jih, te suroveže, ne, potem jo lahko pošteno izkupiš. Zadnje nedelje sem šel ob 7. uri skozi zahodni del parka, ko naletim na štiri dečke, stare 10—12 let. Vsak je imel do 2 m dolgo palico — odrezano s parkinega grma — ni ob huronskem kričanju so se med seboj obdelovali. Mimogrede sem (radi palic) namenil enega teh nadbudnih dečkov zgrabiti, a skočil je v stran, na kar so tudi drugi zbežali. A eden mi je v slovo še zakričal: „Holt' die Gosch'n, sunst kriegst an's auf'n Schäd'l.“

— **Čudež na kemičnem preiskovališču.** Maribor je tako srečen, da ima svoje, to se pravi, državno kemično preiskovališče. Po svojih uspehih je unikum takih zavodov celga sveta. Če danes tržni nadzorni organ zapleni sumljivo mleko, sme biti stranka vesela, če tekem 10 dni izve, kaj je pravzaprav z mlekom. Za preiskavo masti in moke pa je preiskovalna doba sploh nedoločena. Kakor smo že poročali, je tržno nadzorstvo dne 16. avg. p. l. zaplenilo v skladišču živil Juž. železnice 11 sodov s 538 kg masti, ki je dospela tusem iz Ljubljane. Do danes, to je čez pol leta in teden dni ne ve še živa duša, kaj je s to mastjo; to se pravi, lastnik dobro ve, da če bi bila ta mast na dan zaplenjena dne 16. avg. tudi prvovrstna, danes mora biti že izprijena za vsako živilsko

uporabo. Vse urgence na preiskovališču ne pomagajo nič, mast se pač strogo kemičnim potom preiskuje dalje v večnost. Kaj to briga državno preiskovališče, če ima lastnik toliko tisočev škoda, če blago ne pride med svet, če dela napotje v skladišču in če se javnost čudi tem čudežem na našem kemičnem preiskovališču. Mesec pozneje se je v Franzovem mlinu zaplenila velika množina moke, od katere se je že takrat ugotovilo, da je črvena. Takrat bi bila še za uporabo vsaj za svinje, katera vreča morda tudi še za prehrano po nižani ceni, danes jo najbrže niti podgane ne marajo več. Javnost se opravičeno vprašuje, čemu treba črveno moko sploh še kemično preiskati. To pa so samo večji, znani slučaj, šteto manjših niti ne omenjamo. Nastane vprašanje, kje leži krivda? Gotovo je, da ravnatelj Mohorčič krivda ne zadene, ampak kakor pri naši carinarni, kriv je sistem sam na tem zavodu. Cisto zgrešeno je predvsem, da se kemično preiskovališče bavi s čisto priprostim preiskavami, ki bi se morale sproti preiskati na tržnem nadzorstvu, kakor se to po drugih mestih prakticira. Za preiskavo mleka, moke in masti — razen v kompliciranih slučajih ni treba nobenega kemika, to mora znati vsak absolvent kmetijske šole. Kemično preiskovališče bi moralo biti omejeno res le na težje kemične preiskave in ravnateljstvo bi se moralo pomnožiti. En sam človek na takem zavodu je boljše — da ga ni.

— **Darila „Glasbeni Matiči.“** Pevskemu zboru „Glasbene Matice“ so darovali povodom godovanja g. sod. svetnika Oskarja Deva: Železniški uradnik Grgič in trgovec Medica 100 K, bančni uradnik Segar 100 K, 4 dedi pri Majeršedl 70 K. Srčna hvala! Odbor.

— **Ljudska knjižnica v Mariboru.** Ker je knjižnica sedaj zopet urejena, se bodo izposojemale knjige tudi po četrtkih od 19. do pol 20. ure zvečer in ob nedeljah od 10. do 11. ure dopoldne v Citalnični dvorani, I. nadstropje Narodnega doma. Knjižnica sta pomagala urediti Sokola Lojzek Doležal in Janko Jenko, za kar jima bodi izročena na tem mestu prirčna hvala. Med občinstvom, čitajočim in ostalim, pa bi bilo zeleti več zanimanja za to najvažnejšo kulturno institucijo v Mariboru. Prispevke za knjižnico namreč sprejema knjižničar vedno med uradnimi urami.

— **Uradništvu denarnih zavodov in industrijskih podjetij.** Vsi dosedanja slušatelji predavanj iz trgovske stroke se prosijo, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki se vrši dne 1. marca t. l. ob 19. (7) uri v dosedanem lokalu na Zrinjskega trgu. Ker je predmet razgovora zelo važen, (nadaljevanje predavanj), prosijo podpisani odbor, da zgoraj omenjenega sestanka ne zamudi nihče frekventantov. Odbor.

— **Težka nezgoda.** V četrtek okrog 22. ure je hotel skočiti 46 letni, oženjeni, v Krčevini št. 155 stanujoči vlakovodja Anton Krašovec v Slovenski Bistrici na v Maribor odhajajoči osebni vlak. Pri tem pa se mu je spodrsnilo ter je padel pod kolesje vozečega vlaka, ki mu je popolnoma zdrobilo levi spodnji členk. Težko ranjenega je prepeljala neka lokomotiva v Maribor, kjer mu je med tem že obveščena rešilna postaja s šefzdravnikom g. dr. Urbačekom nudila prvo pomoč. Nesrečnej je bil odveden v javno bolnico.

— **Anončna ekspedicija Sušnik** opozarja vse one, ki so naročili pri njej srečke drž. odbora za nameščanje ruskih beguncev v Beogradu, da je dospela zrebala lista omenjene loterije. Lista je na ogled v pisarni ekspedicije. Srečko je treba prinesiti s seboj.

— **Sulci in ščuke** so prispeli danes v petek popoldan v večji množini restavraciji „Maribor“ radi tega se vrši danes ribja pojedina. Glejte, da ne pozabite priti, ker sicer bi se kesali!

— **Masarykovo zdravstveno stanje.** O zdravstvenem stanju predsednika Masaryka poročajo, da je potek zdravljenja zadovoljiv in da se ni nič izpremenilo.

— **Omejitev priseljevanja v Ameriko.** Senat je sprejel z veliko večino zakon o omejitvi priseljevanja.

— **Naseljevanje ruskih kmetov v Sibiriji.** Svet ljudskih komisarjev je odredil naselitev 45.000 kmetov iz središčnega gouvornementa v Sibirijo, kamor morajo dospeti še pred 25. majem.

— **Požar v loretski cerkvi.** „Stefani“ javlja iz Loreto (Italija), da je nastal v tamkajšnji cerkvi radi kratkega stika elektrike požar, ki je uničil altar in dragocepo Marijino soho.

— **Razpust nemških društev na Češkem.** „Narodna Politika“ poroča iz Brna, da je moravska deželna uprava razpustila 65 nemških društev v znajmskem okraju.

— **Obsojeni nemški dijaki na Češkem.** Po neki vesti „Bohemie“ iz Znojma je tamkajšnji policijski svetnik obsodil 27 nemških dijakov, ki so Čehoslovaški državljani in ki bi bili morali sodelovati pri ljudskem štetju, pa niso hoteli, na skupno 115 dni zapora in 3500 kazni. Ko so dijaki protestirali, je policijski svetnik radi predrznega obnašanja podvojil kazni.

Sokolstvo.

o Poučni večer priredi Mariborski Sokol mesto debatnega večera svojememu moškemu članstvu danes v soboto 26. t. m. v mali dvorani Narodnega doma. Brat dr. Marín bo predaval „O spolnih boleznih“. Predavanje bo izpopolnil s podobami. Prireditve je obenem poslovljeni večer bratom, ki so se vdeležili štirinajst dnevnega župnega prednajaškega tečaja. Za to bodo pri predavanju dobrodošli tudi prijatelji Sokolstva, po predavanju pa tudi Sokolice in prijateljice. Začetek predavanja ob 20. uri. Prireditve se vrši pri pogrnjenih mizah.

o Vsem damam, ki so s svojo vztrajnostjo in požrtvovalnostjo na kakršenkoli način pripomogle k sijajnemu vspehu sokolske maškerade, izroka odbor — po likvidaciji te prireditve — najiskrenejšo zahvalo.

Kultura in umetnost.

+ **Ljudski koncert** v prid Dijaški kuhinji prirede prve dni meseca aprila gojenci in gojenke drž. moškega in ženskega učiteljskega. Sodelovala bo vojaška godba ter se bo proizvajal med drugim tudi V. Parmov „Povodni mož“.

+ **Volitve v našem zasedenem ozemlju.** Politično društvo „Edinost“ v Trstu je izdalo brošuro: Dr. Vladimir Orel: Novi volilni zakon za politične volitve v Julijski Benečiji v praktični uporabi. Knjiga je za primorske Slovence neohodno potrebna in z njo je podano našim Primorcem zanesljivo in koristno navodilo za volilni boj. Knjiga pa bo tudi dobrodošla vsem našim juristom, ker je novi volilni red juridično zelo zanimiv. Pa tudi politikom in časnikarjem bo služila nova knjiga zelo dobro. Kljub temu, da je knjižni trg na zasedenem ozemlju silno omejen, je vendar cena knjige zelo zmerna. Naroča se pri „Jugoslovenski Matiči“ v Ljubljani, Pražakova ulica št. 31. Knjiga velja 25 K, po pošti 26 K.

Najnovejša poročila.

Odločitev veleposlaniške konference glede naše severne meje.

LDU Maribor, 25. februarja. Jugoslovensko-avstrijska razmejitvena komisija je prejela danes iz Pariza odločitev veleposlaniške konference glede spornega vprašanja razvodnic, ki je bilo meseca septembra t. l. predloženo v rešitev. Veleposlaniška konferenca je po zaslišanju strokovnjakov odločila, da so razvodnice načeloma neizpremenljive. Le na točkah, kjer bi razvodnica sekala kako hišo, se smejo po ogledu na licu mesta in po zaslišanju prizadetih interesentov delati majhni ovinki, da se prizadeti obvarujejo škode. Konferenca veleposlanikov je s svojo odločitvijo potrdila določbe senžermenske mirovne pogodbe, ki predvideva kot mejo razvodnico med Sakovo in Dravo.

Člen 15. sprejet.

LDU Beograd, 24. februarja. Na današnji seji ustavnega odseka je bil sprejet § 15. ki govori o osvobodbi zborovanja, sestajanja in dogovarjanja. Sprejet je bil v nastopni redakciji: Državljanji imajo pravico zborovanja in dogovarjanja v mejah zakona. Na zborovanja pa ne smejo prihajati oboroženi. Zborovanja pod mili nebom se morajo prijaviti kompetentnim oblastim 24. ur po prej. Državljanji imajo pravico sestajati se v svrhu, ki ni protizakonita. Državljanji imajo pravico vlagati prošnje, katere lahko podpiše eden državljan ali več ali pa kakva pravna oseba. Prošnje se morejo predložiti vsem oblastim brez razlike. Člen 15 je bil sprejet z večino glasov. Prešlo se je na člen 16, ki govori o pouku v ljudskih šolah. Razprava še ni končana. Prihodnja seja jutri ob 9. uri dop.

Ustava in šolsko vprašanje.

TIP Beograd, 25. februarja. Na včerajšnji seji rednkejskega komiteja se je razpravljalo o stilizaciji člena 16 vladnega ustavnega načrta, ki govori o šolah. Prvotni tekst se je nekoliko spremenil. Člen določa v glavnem svobodo znanosti in umetnosti. Pouk se vrši povsod na eni osnovi. Osnovni pouk je obvezen. Verski pouk v osnovnih šolah je fakultativen, razdeljen po verah v soglasju z verskimi načeli. Strokovne šole se osnaujajo po potrebah in strokah. Državni pouk je prost vseh taks. Privatne ljudske šole in učiteljske niso dovoljene. Državljanji drugih narodov dobe lastne državne ljudske šole po krajevni potrebi. Glasovanje o tem se vrši danes dopoldan.

Muslimani in vstop v vladu.

TIP Beograd, 25. feb. Muslimani so sklicali za jutri plenarno sejo kluba v Beograd, kjer bodo definitivno sklenili ali vstopijo v vladu ali ne.

Aretacije nemških obmejnih rovarjev.

DKU Gradec, 24. feb. Kakor se javlja Grazer Volksblattu iz Sv. Ane na Ajgnu v južnovzhodni Štajerski, so jugoslovenske oblasti aretirale v raznih obmejnih krajih več uplivnih osebnosti, ker so agitirale za priklonitev k Avstriji. (Kolikor je na tej vesti resnice, nismo mogli ugotoviti. Op. Ur.)

Turške zahteve.

LDU London, 24. februarja. Uradno se objavlja: Na seji konference, ki se je pričela ob 11. uri dopoldne, je izjavil Rešid-paša, da sta se z bolnim Tevfik-pašo, ki ne more priti na konferenco, sporazumela tako-le: Turčija zahteva stare meje izza l. 1913. Grki naj izpraznijo Smirno. Nadalje zahteva Turčija, da se dovoli prosta plovba po morskih ožinah, ne da bi pri tem bil ogrožen Carigrad. Priznati se mora Turčiji tudi gospodstvo v morskih ožinah in se ji dovoli toliko vojske, kolikor je potrebuje za obrambo obrežja in mej, kakor tudi za varstvo notranjega reda. Tuje čete se morajo odstraniti iz Turčije takoj po ratifikaciji mirovne pogodbe. Turki zahtevajo tudi finančno in gospodarsko neodvisnost in da se Tracija pusti Turčiji.

Dr. Simons o odškodninah.

LDU Berlin, 24. februarja. Predsednik deželnega gospodarskega urada, Bauer, je vprašal ministra za zunanje posle, ali je odločen, zastopati odklanjanje stališče nemškega naroda napram zahtevam entente. Dr. Simons je izjavil, da je vlada odločena, izpolniti obveznosti mirovne pogodbe. Ne, da bi se sporazumeli z našimi nasprotniki ne smemo upati, da bi na londonski konferenci dosegli pozitivnih uspehov. V tem primeru bi šla naša delegacija zastopnik v London. To priliko naj porabim tudi to, je dejal dr. Simons, da izrazim pred nemško javnostjo svoje trdno prepričanje, da bi bila velika krivica, če bi odklonitev pariških predlogov dala povod sankcijam. Obnove ne bomo mogli izvršiti tako, da bi en sam narod povračal škodo, ki jo je napravilo za vojne tudi 27 drugih narodov. Nemška vlada ima voljo, izvesti mirovno pogodbo, kolikor je to v mejah možnosti. Vprašanje obnove pa smatra vlada za skupno nalogo vsega kulturnega sveta, ki se je udeležil vojne in tudi onih držav, ki se niso udeležile vojne.

Schicht

Zopet je tukaj, šekom desetletij v vsakem gospodinjstvu kot neobhodno potrebno izkazano, pravo „Schichtovo milo“ z znamko „Jelen“.

Odlikovano vsled svoje dobre kakovosti in popolne čistosti, ter najbolj izdatno pri pranju.
Milo z „JELENOM“ dobiva se v znani predvojni kakovosti danes v naslednjih velikostih:

1/2 kg komadi, 2-delni.

1/2 kg komadi, 4-delni.

192 Skopsvo za Slovenijo ima tvrdka J. Globočnik in drug v Ljubljani.

Schicht

Gospodarstvo, trgovina.

Borza 24. februarja.

Zagreb: Berlin 244'75-245'25, Italija 545-546, London 575-578, New-York 144-145, Pariz 1075-1080, Praga 188-190, Švica 2490-2500, Dunaj 21'10-21. Valute. Dolari 144'00-145'50, avs. krone 22-23, carski rubli 55-65, francoski franki 1060-1065, napolend. 458-490, nemške marke 233-242, romunski lei 193-195, italijanske lire 532'00-534, čehoslovaške krone 175-0.

Dunaj: dinarji 1890-1910, dolari 706-710, franc. franki 5110-5150, švic. franki 11.725.00-11.775.00, lire 2597-2617, češke krone 888'00-894'00, madž. krone 135'50-137, nemške marke 1169'00-1171, polske marke 81.00-81.50, funti 2720-2770.

Curih: Berlin 9.87, New-York 604'00, London 2344, Pariz 4340, Milan 2202, Praga 7.50, Budimpešta 1.174, Zagreb 4.10, Varšava 0.65, Dunaj 1.30, avstrijske krone -90.

| Zagrebški trg. Kava Portorico kg à 88, Santos 66, Biser 76, Guatemala zelena 66, Rio 54, pečena 80, Frankova 22, sladkor v kockah 55, kristalni 52, kandis 85, riž I, vrste 28, II, 24, ječmena kaša 11, moka 0 à 17, 2 à 16, 6 à 13.50, cacao Talmone 140, švicarski 155, čaj Pecorane 90, Sou-hong 90, v ovojih 150, 250, 350, pecivo za čaj, cimet cel 58, mlet 80, poper cel 45, mlet 80, mak 28, paprika sladka 100, polsladka 88, huda 65, smokve dalmatinske 24, rožiči 19, mandelje 90, lešniki 130, suhe slive 19, slivni nekmec 18, marmelada 48, olje fino »Sezam« 66, jesihovala kislina 80, modra galica 98, zelena 10, boraks 60, škrob fina žitna 24, rižina 48, petrolej ameriški v zabojih 860.

| Cene deželne produktivne trgovske d. d. Zagreb. Pšenica za 74 kg. 970-980, koruza (1920) 375-385, koruza, pokvarjena 300-340, cinkovantini (1920) 450-480, rž 70-71 kg. 770-790, ječmen 460-490, oves 340-350, fižol za konje 280-400, fižol bel 560-580, fižol pisan 500-520, moka 0 à 1500-1530, 2 à 1400-1430, 6 à 1300-1330, moka za kladjo 550-600, otrobi 300-340.

| Zagrebške cene bombaževi tkanini. Molinos 27-40 kron, šifon 30-48, rouge 32-48, cefir 26-44, fini cefir 36-60, nika 38-50, rinos 38-58, fantazija 36-66, klot (dvojen) 52-140, sergje (dvojen) 66-140, klot-damast 64-130, tiskano blago 27-58, hlačevina 64-160.

| Naredba o kontroli čekov. Z odredbo ministrskega sveta I. br. 10.215 z dne 19. marca 1920 je bila vsa trgovina s devizami v državi stavljena pod državno kontrolo in razpolaganje s terjatvami v inozemstvu je bilo dovoljeno denarnim zavodom z glavnico 1.000.000 dinarjev izključno za potrebe uvozne trgovine trgovcem, ki izpolnijo pogoje, predpisane v tej določbi. Pri tej priliki je bilo predpisano, da mora uvoznik, ki nabavi ček, nalog ali akreditiv, v roku treh mesecev opravičiti uvoz blaga z deklaracijo, ki se mora glasiti na njegovo ime; če se to ne zgodi, se ga kaznuje. Ker je nastopil moment za opravičbo odobrenih čekov, se odreja na podstavi pooblastila v omenjeni odločbi ministrskega sveta, da generalni inspektoriat prične s kontrolo čekov, izdanih trgovcem. Radi tega mora pozvati inspektoriat vse trgovce, ki

jim je potekel trimesečni rok, odkar so nabavili ček, naj predložijo generalnemu inspektoriatu deklaracije in fakture, ki se morajo glasiti na njihovo ime in s katerimi dokažejo, da je bilo za odobreno vsoto v čeku blago res uvoženo. Ko ugotovi inspektoriat, da je uvoz blaga dokazan, naj obvesti banko, ki je ček izdala, da je upravičena izvršena. Za osebe, ki bi ne upravičile uvoza blaga, izda inspektoriat odločbo o kazni in potem predloži stvar izvršilni oblasti v izterjatev, obvesti pa preiskovalno oblast, da uvede preiskavo radi prevare. (Urad list 96. Kot pojasnilo na neko vprašanje. Op. ured.)

| Dobiček države pri taksah. Državni prihod na taksah je znašal v januarju t. l. 9.611.513 23 din. od 1. januarja pa do 31. januarja so znašali prejemki 83.691.142 97 din. V državnem budgetu se je predvidevalo za ta čas samo 38.632.000 96 dinarjev.

| Svobodna trgovina. Na eni zadnjih sed ministrstev v Beogradu se je odobril odlok, po katerem se ukine vsake maksimalne cene in rekvizicija blaga.

| Trgovinski stiki Belgije z našo državo. Naši trgovci in izvozniki se opozarjajo na želje belgijskih izvoznikov, ki žele stopiti v trgovinske stike z nami.

| Odpomoč lesnim industrijam v Bosni. Da se omeli krizo, ki je nastala pri lesni stroki v Bosni, je odredilo ministrstvo šume in rude, da se sklene v teku mesecev marca, aprila in maja definitivne pogodbe s domačimi podjetji in da se dovoli tujim družbam enoletno provizorno eksploatacijo. Deželni vladi v Sarajevu se je naročilo, da predloži vse važne informacije imenovanemu ministrstvu.

| Nova papirnica v Krapini. Iz Krapine na Hrvaškem javljajo, da se je tamkaj osnoval konsorcij s kapitalom 200 milijonov kron, ki bo pričel tekom drugega meseca graditi v tamkajšnjem kraju veliko papirnico, ki bo proizvajala nosebno papir za novine in rotacijo. Z gradbo te papirnice se bo dvignil naš novinarski razvoj, ker bo ta kranjski produkt zdaj nižji od avstrijskih in čehoslovaških produktov.

| Pošiljke v inozemstvo. Pošto in brzojavno ministrstvo je odredilo, da se sme odposlati pošiljke v inozemstvo le takrat, ako se priloži vozemu listu potrdilo denarnega zavoda, ki je opolnomočen od devizne centrale ali pa potrdilo generalnega inspektorata finančnega ministrstva, da je vsebina paketa oproščena valutnega zavarovanja.

| Akcije kranjske železninske družbe. V finančnih krogih se govori, da so delnice kranjske železninske družbe pretele radi italijanske transakcije kolkovanje na 800 lir. Tudi na dunajskem trgu je opaziti kupovanje in v zvezi s to verzijo utrjuje »Kreditanstalt« svojo pozicijo pri podjetju. Ljvarne se nahajajo na teritoriji Jugoslavije in nove Italije. Oskrba livarn s surovinami se je tako zboljšala, da je upati na precej lepe dividende v lirah.

| Tvornica pohištva d. d. v Karlovcu je imela dne 15. t. m. v zagrebški podružnici »Jugoslovenske banke«, svojo konstitucionalno generalno zborovanje. Glavnica znaša 16 milijonov kron, od katerih je približno polovica vnovčena v akcijah à 400 K nominalne vrednosti. To novo podjetje je

kreacija »Jugoslovenske banke«, »Nar. šumske industrije« in nekaterih domačih interesentov.

| Poslovni davek na stroje. Finančno ministrstvo je sklenilo, da oprosti industrijem poslovni davek na stroje, ki so potrebni za našo domačo industrijo.

| Tržaško tržišče. Kava: Cene so na tukajšnjem trgu padle na prilično 625-670 lir za 100 kg. za Superior-Santos in 500-520 za Rio. Pred enim letom je veljal Santos-Superior 950-1100 lir. Tržaška trgovina je radi monopola zelo oškodovana in je omejena za precejšnje ter se je razširjala večinoma po inozemstvu. Visoke prevozne cene na železnica so pa deloma

zmanjšale konkurenco s strani Hamburga. — Sladkor: V zadnjih mesecih je bila potisnjena trgovina čehoslovaškega sladkorja z Jugoslavijo od Francoskega, ki je precej cenejši. V najnovijem času ponuja Francija sladkor v kockah po 310 frankov. Ker je pa kurz francoskega franka sedaj zopet za nekaj višji, so v Italiji zopet posegli po čehoslovaškem sladkorju.

| Angleško-ruska trgovska pogajanja. Iz Moske se javlja, da je sklenil angleški ministrski svet zopet nadaljevati pogajanja radi trgovskih stikov med Anglijo in Rusijo.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Učenko, zmožno slovensčine in nemščine, s primerno šolsko predizobrazbo, sprejme trgovina s papirjem Zl. Brišnik, Slovenska ulica 10. 267 3-1

Mala hiša s vrtom, Po-brežje, Meina cesta št. 34, takoj za prodati. Poizvedbe pri dr. Rapocu, odvetniku Maribor. 261 2-2

Družinska hiša se prodaja. Nova vas pri Mariboru, Zelena ulica 3. 255 2-2

Prodaja se ceno hiša, sestojeca iz 2 sob, kuhinje, jedilno shrambe, kleti in šklednja v skupnem poslopiju ter s posebnim hlevom za živino in svinjakom. Vse zgrade so še nove. Na vrtu se nahaja preko 60 sadnih dreves, dva orala niže, vinograd ter pašnik s skupno površino 11.105 m². Posestvo se nahaja v Gradišču št. 4 pri Sv. Tomažu, eno uro oddaljeno od Velike Nedelje. Ponudbe osebno ali pisмено na lastnika Antona Ožega, Jezdarska ulica 8, I. nadst. (konjeniška vojašnica), Maribor. 256 4-3

Pozor! Naznanjam sl. občinstvu, da sem dobil konzarček dobrega črnega vina. Za obilen obisk se priporočam. Hinko Kosič, restavrateur, Narodni dom. 257 4-3

Zatekel se je dne 24. februarja mali črn psiček v Bavarsko ulico št. 3, I. nadst. Izgubljen naj se tamkaj zgleda. 266

Meblovano sobo in hrano išče soliden gospod. Ponudbe na upravo lista.

Mobilirano sobo išče s 1. marcem soliden gospod. Ponudbe pod šifro »Meblovana soba« na upravo.

Primorci!

Naznanjam, da sem odprl **ново higijenično brivnico.**

Za prvovrstno in čisto postrežbo jamčim. 268 2-1

Vjekoslav Gjurin primorski begunec. Maribor, Jurčičeva ulica št. 9.

Veliki štedilnik za vzdati se prodaja. Vprašati v upravi lista.

Pisalni stroj »Adler«, naj-novejšega sistema, zelo priročen, je takoj za oddati. Naslov v upravi.

Lahko motorno kolo (Motor-Reve), 2 cilindra, dobro ohranjeno, se prodaja. Drav-ska ulica 11, gostilna.

Naše naročnike

opozarjamo, da se naročnina plačuje v naprej in ne nazaj. Kdor pa nam lista, ko mu poteče naročnina ter ne doloži druge, ne vrne, tega smatramo še nadalje za naročnika ter je tudi pravno dolžan, poravnati nam naročnino za vse nadalje prejete številke.

Uprava.

Govorite povsod slovenski!

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolo-dvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Pojasnila v pisarni: Pri-staniška ulica 2.

KNJIGOVEZNICA MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJŠE UREJENA, SE
PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU,
OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA
VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA-
JOČA DELA.
IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!